

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽUVININKYSTĖS ĮSTATYMO NR. VIII-1756 2, 6, 14 IR 14¹ STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-2,
LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽUVININKYSTĖS ĮSTATYMO NR. VIII-1756 2, 6, 14¹, 31 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-380,
LIETUVOS RESPUBLIKOS MĖGĖJŲ ŽVEJYBOS ĮSTATYMO NR. IX-2389 3 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-381,
LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽUVININKYSTĖS ĮSTATYMO NR. VIII-1756 2, 5, 6, 8, 14, 14-1, 14-3, 15, 16, 17-3, 20, 22, 27, 31 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR 14-4 STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-343(2),
LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS APSAUGOS RĖMIMO PROGRAMOS ĮSTATYMO NR. VIII-2025 4 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-344,
LIETUVOS RESPUBLIKOS MĖGĖJŲ ŽVEJYBOS ĮSTATYMO NR. IX-2389 6 IR 11 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-345**

2021 m.

d. Nr.

Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2021 m. balandžio 14 d. sprendimo Nr. SV-S-78 6, 7 ir 8 punktus, Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2021 m. balandžio 21 d. sprendimo Nr. SV-S-83 „Dėl įstatymų projektų išvadų“ 4, 9 ir 10 punktus, Lietuvos Respublikos Vyriausybė nutaria:

1. Pritarti Lietuvos Respublikos žuvininkystės įstatymo Nr. VIII-1756 2, 6, 14 ir 14¹ straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2 (toliau – Projektas Nr. 1) tikslui pagausinti žuvų išteklį, tačiau nepritarti šiam projektui dėl šių priežasčių:

1.1. Pagal Lietuvos Respublikos žuvininkystės įstatymo 6 straipsnio 1 dalį žvejojimo reglamentavimo priemonės nustatomos ir taikomos remiantis žuvininkystės tyrimų duomenimis. Pagal Žuvininkystės įstatymo 6 straipsnio nuostatas žuvų išteklį tyrimus atliekantys ūkio subjektai šių tyrimų duomenis teikia Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai, tačiau pažymėtina, kad ministerija neturi žuvų išteklį tyrimų duomenų ar mokslininkų rekomendacijų taikyti Projektu Nr. 1 siūlomas žvejojimo reglamentavimo priemones.

1.2. Projektu Nr. 1 siūlomi nauji žvejojimo ribojimai susiję su ūkinės veikos sąlygų pabloginimu ar ūkinės veikos nutraukimu. Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2005 m. gegužės 13 d. nutarime yra konstatavęs, kad „<...> valstybė, keisdama ūkinės veiklos santykių teisinį reguliavimą, gali keisti ir ūkinės veiklos sąlygas ar apskritai nustatyti tokį teisinį reguliavimą, pagal kurį tam tikra ūkinė veikla turi būti nutraukta, tačiau keisdama ūkinės veiklos sąlygas ar nutraukdama tam tikrą ūkinę veiklą valstybė turi paisyti *inter alia* Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtinto teisėtų lūkesčių apsaugos principo, suponuojančio ir įgytų teisių apsaugą. Konstatuota ir tai, kad jeigu ūkio subjektas pagal galiojančius įstatymus ar kitus teisės aktus įgijo teisę užsiimti tam tikra ūkine veikla ir šią teisę įgyvendino, keičiant tokios ūkinės veiklos teisinį reguliavimą taip, kad yra pabloginamos šios ūkinės veiklos sąlygos arba ši ūkinė veikla apskritai nutraukiama, atsižvelgiant į tai, dėl ko minėtos ūkinės veiklos teisinis reguliavimas yra keičiamas ir koku mastu jis yra keičiamas, taip pat atsižvelgiant į kitas reikšmės turinčias aplinkybes, valstybei

gali atsirasti pareiga atlyginti (kompensuoti) ūkio subjektams ir kitiems asmenims praradimus, jų patirtus dėl minėto teisinio reguliavimo pakeitimo.“

Projekte Nr. 1 nenumatyta nuostolių kompensavimo tvarka ūkio subjektams, kurie dėl pasikeitusio teisinio reguliavimo prarastų galimybę užsiimti versline žvejyba. Aiškinamajame rašte nepateiktas planuojamų lėšų kompensacijoms poreikis. Dėl Projekto Nr. 1 siūlomo reglamentavimo turėtų būti sprendžiama tik tuomet, kai būtų nustatytas aiškus planuojamų lėšų kompensacijoms poreikis ir įsitikinta, kad valstybė, įvertinus jos įsipareigojimus, COVID-19 pandemijos situacijos poveikį Lietuvos ekonomikai ir viešiesiems finansams, masinio užsieniečių antplūdžio sukeltą ekstremaliąją situaciją, turi galimybę skirti pakankamai lėšų iš valstybės biudžeto šioms kompensacijoms 1.3.. Projekto Nr. 1 3 straipsniu keičiamo įstatymo 14 straipsnio 1 dalyje siūloma nustatyti, kad „<...> valstybiniuose vidaus vandenų telkiniuose aplinkos ministro nustatyta tvarka leidžiama specializuotoji stintų žvejyba <...>“. Pagal Žuvininkystės įstatymo 14 straipsnio 1 dalį ir Verslinės žvejybos vidaus vandenyse, įskaitant bendrąja daline nuosavybės teise priklausančius valstybei ir ūkio subjektams vandens telkinius, išskyrus privačius vidaus vandenų telkinius ir akvakultūros tvenkinius, tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2005 m. gegužės 30 d. įsakymu Nr. D1-267 „Dėl Verslinės žvejybos vidaus vandenyse, įskaitant bendrąja daline nuosavybės teise priklausančius valstybei ir ūkio subjektams vandens telkinius, išskyrus privačius vidaus vandenų telkinius ir akvakultūros tvenkinius, tvarkos aprašo patvirtinimo“, nuostatas specializuotoji stintų žvejyba vykdoma ežeruose, Nemuno žemupyje ir Kuršių mariose. Pagal Projekto Nr. 1 1, 2 ir 4 straipsnių nuostatas (iš Žuvininkystės įstatymo atitinkamų straipsnių išbraukus žodžius „Kuršių mariose“) galima daryti prielaidą, kad specializuotoji stintų žvejyba Kuršių mariose nebūtų galima. Projekto Nr. 1 aiškinamajame rašte nurodyta, kad „<...> projektu siekiama uždrausti verslinę žvejybą tinklais Kuršių mariose <...>“. Taigi iš Projekto Nr. 1 nuostatų ir aiškinamojo rašto neaišku, ar specializuotoji stintų žvejyba Kuršių mariose būtų draudžiama, ar būtų draudžiama tik tinklais (leidžiama gaudyklėmis), ar būtų leidžiama visais specializuotajai stintų žvejybai skirtais įrankiais.

2. Pritarti Lietuvos Respublikos žuvininkystės įstatymo Nr. VIII-1756 2, 6, 14¹, 31 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-380 (toliau – Projektas Nr. 2) tikslui pagausinti žuvų išteklis, tačiau nepritarti šiam projektui dėl šių priežasčių:

2.1. Projekto Nr. 2 1 straipsniu siūloma papildyti keičiamo įstatymo 2 straipsnį dviem naujais terminais: „mažos apimties žvejyba“ ir „tradiciniai žvejybos būdai“. Tačiau nei Projekte Nr. 2, nei keičiamame įstatyme šios sąvokos nevartojamos, todėl tai neatitiktų Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 6 punkte nustatyto teisėkūros aiškumo principo.

2.2. Projekto Nr. 2 2 straipsniu keičiamo įstatymo 6 straipsnio 8 dalyje siūlomas nustatyti verslinės žvejybos apribojimas nepagrindžiamas žuvininkystės tyrimų duomenimis, todėl prieštarauja Žuvininkystės įstatymo 6 straipsnio 1 dalies nuostatomis.

Projekto Nr. 2 aiškinamajame rašte cituojamas mokslinės ataskaitos „Kuršių marių žuvų išteklių tyrimai ir rekomendacijos dėl žuvų išteklių racionalaus naudojimo ir saugomų žuvų šalutinio laimikio sumažinimo 2019–2021 m.“ (toliau – mokslinė ataskaita) teiginys: „*Siekiant gerinti žuvų išteklių pasipildymą jaunikliais, kur kas racionaliau būtų Kuršių mariose dar labiau stiprinti žuvų natūralaus neršto apsaugą <...>*“, mokslinėje ataskaitoje pateiktas kitame kontekste. Mokslinėje ataskaitoje siūloma nevykdyti dirbtinio žuvų įveisimo, o „<...> stiprinti žuvų natūralaus neršto apsaugą, mažinti visliausių reproduktorių mirtingumą verslinėje žvejyboje <...>“.

Remiantis mokslinėje ataskaitoje pateiktais duomenimis, Kuršių mariose mažėja žiobrių ir ypač sterktų gausumas, karšių gausumas didėja, kitų žuvų išteklių būklė kinta nedaug.

Projekte Nr. 2 siūlomu žvejybos draudimo laikotarpiu nuo balandžio 20 d. iki gegužės 31 d. sterktų verslinė ir mėgėjų žvejyba ir pagal šiuo metu galiojančias taisykles yra draudžiama. Žiobrių versliniais žvejybos įrankiais šiuo laikotarpiu nesugaunama. 2020 m., 2018 m. gegužės mėnesiais versliniais žvejybos įrankiais sterktų nesugauta, 2019 m. gegužę sugauta tik 6 kg sterktų.

Projekto Nr. 2 siūlomas žvejybos draudimo laikotarpis neturėtų įtakos Kuršių mariose mažėjančių žuvų išteklių – žiobrių ir sterkių – atkūrimui, nes nesumažintų, kaip rašoma mokslinėje ataskaitoje, šių žuvų reproduktorių mirtingumo verslinėje žvejyboje.

Projekto Nr. 2 2 straipsniu siūlomi pakeitimai neužtikrintų šio projekto aiškinamajame rašte nurodytų tikslų „<...> projektas (toliau – įstatymo projektas) parengtas siekiant, kad žuvų išteklių naudojimas duotų didesnę ekonominę ir socialinę naudą, atkurti ir pagausinti žuvų išteklius, sukurti palankesnes sąlygas visų rūšių žvejybai.“ įgyvendinimo. Projektas Nr. 2 neatitinka Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 1 punkte įtvirtinto tikslingumo principo (teisės akto projektas turi būti rengiamas ir teisės aktas priimamas, kai siekiamų tikslų negalima pasiekti kitomis priemonėmis) ir 3 straipsnio 2 dalies 5 punkte įtvirtinto efektyvumo principo (rengiant teisės akto projektą, turi būti įvertinamos visos galimos teisinio reguliavimo alternatyvos ir pasirenkama geriausia iš jų, teisės akte turi būti įtvirtinamos veiksmingiausiai ir ekonomiškiausiai teisinio reguliavimo tikslą leisiančios pasiekti priemonės) principų. Atkurti ir pagausinti žuvų išteklius galima ne uždraudžiant verslinę žvejybą, bet ją apribojant arba perorientuojant į tradicinę mažos apimtys žvejybą, racionaliai panaudojant žuvų išteklius ir gaunant didžiausią ekonominę ir socialinę naudą.

2.3. Projekto Nr. 2 2 straipsniu keičiamo įstatymo 6 straipsnio 8 dalyje siūlomas nustatyti verslinės žvejybos apribojimas neparemtas žuvininkystės tyrimų duomenimis, todėl laikytinas ne žvejybos reglamentavimo priemone, o žvejybos, kaip ūkinės veiklos, apribojimu, todėl valstybei gali atsirasti pareiga atlyginti (kompensuoti) ūkio subjektams ir kitiems asmenims praradimus, jų patirtus dėl minėto teisinio reguliavimo pakeitimo.

Projekte Nr. 2 nenumatyta nuostolių kompensavimo tvarka ūkio subjektams dėl pasikeitusių ūkinės veiklos sąlygų – žvejybos sustabdymo nuo balandžio 20 d. iki gegužės 31 d.

2.4. Projekto Nr. 2 3 straipsniu keičiamame Žuvininkystės įstatymo 14¹ straipsnio 4 dalies 4 punkte siūloma didinti balus 20 procentų, jeigu ūkio subjektas vykdo tradicinę žvejybą tos rūšies įrankiais ir turi tautinio paveldo produkto sertifikatą.

Projekte Nr. 2 ar keičiamame įstatyme nėra termino „tradicinė žvejyba“; neaišku, kas yra „tos rūšies įrankiai“. Pagal Projekte Nr. 2 siūlomą terminą „tradiciniai žvejybos būdai“ yra žvejybos būdai, atitinkantys tautinio paveldo produktų sertifikavimo reikalavimus ar įtraukti į Nematerialaus kultūros paveldo vertybių sąvadą. Balus siūloma didinti tik turintiems tautinio paveldo produkto sertifikatą (nesiūloma didinti balų žvejybos būdams, įtrauktiems į Nematerialaus kultūros paveldo vertybių sąvadą).

Todėl Projekto Nr. 2 3 straipsnio nuostatos neatitinka Teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 6 punkte nustatyto aiškumo principo (teisės aktuose nustatytas teisinis reguliavimas turi būti logiškas, nuoseklus, glaustas, suprantamas, tikslus, aiškus ir nedviprasmiškas).

2.5. Žuvininkystės įstatymo 7 straipsnio 1 dalies 3 punkte nustatyta, kad žuvų išteklių naudotojai turi teisę gauti nuostolių atlyginimą, jeigu galimybės žvejoti netenkama (taip pat ir terminuotai) dėl valdžios institucijų, valstybės ar savivaldybės įmonių ar įstaigų ūkinės veiklos, taip pat ir dėl atliekamos jų užsakymu, išskyrus atvejus, kai galimybės žvejoti netenkama dėl nustatytų žvejybos reglamentavimo priemonių.

Projektu Nr. 2 šio straipsnio nuostatos nekeičiamos, tačiau 4 straipsnyje siūloma papildyti Žuvininkystės įstatymo 31 straipsnį 4 dalimi nustatant, kad „<...> žuvų išteklių tyrimų išvadomis ribojama arba uždrausta verslinė žvejyba yra kompensuojama iš Aplinkos apsaugos rėmimo programos ar kitų Aplinkos ministerijos arba Žemės ūkio ministerijos vykdomų programų lėšų. Vyriausybės ar jos įgaliotų institucijų nustatyta tvarka, atsižvelgiant į žvejybos pajėgumus, istoriškumą, investicijas, ekonominius lūkesčius.“ Siūlomas reglamentavimas neatitinka Teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 7 punkte įtvirtintam teisėkūros sistemiškumo principui, reiškiančiam, kad teisės normos turi derėti tarpusavyje.

Projekto Nr. 2 4 straipsnio nuostatos ne tik prieštarauja Žuvininkystės įstatymo 7 straipsnio 1 dalies 3 punkto nuostatoms, bet ir kelia grėsmę Žuvininkystės įstatymo tikslų (užtikrinti žuvų išteklius tausojančią žvejybą, jų išsaugojimą ir atkūrimą, palaikyti optimalų jūrų ir vidaus vandenų telkinių

produktyvumą ir vengti neigiamų vandens ekosistemų pakitimų) įgyvendinimui. Pagal Projekto Nr. 2 4 straipsnio nuostatas, blogėjant žuvų išteklių būklei, nebūtų galimybės keisti žvejybos reglamentavimo, jei Aplinkos ministerija ar Žemės ūkio ministerija neturėtų lėšų kompensuoti nuostolius, kuriuos patirtų žuvų išteklių naudotojai dėl pasikeitusio žvejybos reglamentavimo.

Vadovaujantis Teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 6 punkte įtvirtintu teisėkūros aiškumo principu, teisės aktuose nustatytas teisinis reguliavimas turi būti logiškas, nuoseklus, glaustas, suprantamas, tikslus, aiškus ir nedviprasmiškas. Nagrinėjant Projekto Nr. 2 4 straipsnio nuostatas („žuvų išteklių tyrimų išvadamis ribojama arba uždrausta verslinė žvejyba yra kompensuojama“) nesuprantama, kas kompensuojama – verslinė žvejyba ar dėl pasikeitusio žvejybos reglamentavimo patirti nuostoliai, kam skiriamos kompensacijos, žvejyba būtų ribojama teisės aktais ar žuvų išteklių tyrimų išvadamis. Nepaaiškinta, kodėl siūloma kompensuoti ne tik realius nuostolius, bet ir „istoriškumą“, „ekonominius lūkesčius“.

2.6. Projekto Nr. 2 aiškinamajame rašte nurodyta, kad Įstatymo įgyvendinimui valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų neprireiks. Priėmus Žuvininkystės įstatymo projektą, neigiamų pasekmių nenumatoma. Pažymėtina, kad Projekto Nr. 2 numatomo teisinio poveikio vertinimas neatliktas, todėl tokia išvada nepagrįsta ir prieštarauja Teisėkūros pagrindų įstatymo 15 straipsnio nuostatom.

2.7. Projekte Nr. 2 nenumatytas įstatymo įsigaliojimas ir įgyvendinimas. Nors aiškinamajame rašte nurodyta, kad priėmus įstatymą, galiojančių teisės aktų keisti nereikės, tačiau priėmus Projekto Nr. 2 3 straipsnio nuostatas Teisės į žvejybos kvotą suteikimo, galiojimo sustabdymo, galiojimo sustabdymo panaikinimo ir teisės į žvejybos kvotą panaikinimo tvarkos nuostatos nebeatitiktų įstatymo nuostatų. Projektas Nr. 2 neatitinka Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų, kad teisės aktams, kuriems įgyvendinti reikia parengti ir priimti kitus teisės aktus, turėtų būti numatytas toks įsigaliojimo terminas, per kurį būtų įmanoma priimti įgyvendinamuosius teisės aktus. Nenustatyta kurios valstybės institucijos iki įstatymo įsigaliojimo turi priimti įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus. Atsižvelgiant į tai, kad Projektu Nr. 2 nustatomas naujas draudimas, susijęs su ūkine veikla (2 straipsniu siūloma uždrausti žvejybą nuo balandžio 20 d. iki gegužės 31 d.), Projektas Nr. 2 neatitinka Teisėkūros pagrindų įstatymo 20 straipsnio 4 dalies nuostatų, kad „<...> teisės aktai, keičiantys ar nustatantys naują ūkio subjektų veiklos ar jos priežiūros teisinį reguliavimą, paprastai įsigalioja gegužės 1 dieną arba lapkričio 1 dieną, tačiau visais atvejais ne anksčiau kaip po trijų mėnesių nuo jų oficialaus paskelbimo dienos.“

3. Iš esmės pritarti Lietuvos Respublikos žuvininkystės įstatymo Nr. VIII-1756 2, 5, 6, 8, 14, 14-1, 14-3, 15, 16, 17-3, 20, 22, 27, 31 straipsnių pakeitimo ir 14-4 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektui Nr. XIVP-343(2) (toliau – Projektas Nr. 3), tačiau pasiūlyti Lietuvos Respublikos Seimui tobulinti šį projektą pagal šias pastabas ir pasiūlymus:

3.1. Projekto Nr. 3 1 straipsniu keičiamoje Žuvininkystės įstatymo 2 straipsnio 15 dalyje ir visame Projekte Nr. 3 siūlytina atsisakyti termino „teisė į žvejybos vidaus vandenyse kvotą (toliau – teisė į žvejybos kvotą)“ ir vartoti Žuvininkystės įstatymo 2 straipsnio 51 dalyje įtvirtintą terminą „žvejybos kvota“. Projekte Nr. 3 atsisakius termino „perleidžiamoji teisė į žvejybos vidaus vandenyse kvotą (toliau – teisė į žvejybos kvotą)“, netenka prasmės ir terminas „teisė į žvejybos kvotą“, kuri dubliuoja „žvejybos kvotą“, suteikiamą po teisės į žvejybos kvotą suteikimo.

Projekte Nr. 3 atsisakius termino „teisė į žvejybos kvotą“, reikėtų pripažinti netekusiu galios Žuvininkystės įstatymo 14² straipsnį, žvejybos vidaus vandenyse kvotų skyrimą reglamentuojant 14¹ straipsnyje, terminą „teisė į žvejybos kvotą“ keičiant terminu „žvejybos kvota“. Atitinkamai reikėtų pakeisti ir Projekto Nr. 3 3 straipsniu keičiamo Žuvininkystės įstatymo 6 straipsnio 4 ir 5 dalis, 5 straipsniu keičiamo Žuvininkystės įstatymo 14 straipsnio 3 dalį, 7 straipsniu keičiamo Žuvininkystės įstatymo 14³ straipsnio 1 dalies 2 punktą, 14³ straipsnio 1 dalies 4 punktą, 14³ straipsnio 4 ir 5 dalis, 9 straipsniu keičiamo Žuvininkystės įstatymo 15 straipsnio 9 dalį. Projekto Nr. 3 16 straipsnio 6 dalį išdėstyti pagal šio nutarimo 3.19 papunktyje pateiktą siūlymą.

3.2. Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. kovo 10 d. nutarimu Nr. 155 „Dėl

Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano patvirtinimo“, 6.4.18. papunktyje numatyta priemonė „<...> siekiant vidaus vandenyse ir Baltijos jūros priekrantėje apsaugoti migruojančias žuvų rūšis ir teikti prioritetą mėgėjų žvejybai, peržiūrėti verslinę žvejybą reguliuojančias teises ir paramos pasitraukimui iš žuvininkystės verslo arba kompensavimo ūkio subjektams dėl pablogintų verslinės žvejybos sąlygų ar jos uždraudimo priemones, verslinę žvejybą vidaus vandenyse ir Baltijos jūros priekrantėje sustabdant, reikšmingai apribojant (draudžiami įrankiai, būdai ar akvatorijos) arba perorientuojant į tradicinę mažos apimties žvejybą <...>“. Tradicinė mažos apimties žvejyba užtikrintų darnų ir tausojantį žuvų išteklių naudojimą, dėl mažo intensyvumo nesukeliant grėsmės žuvų populiacijų būklei, natūraliam atsikūrimui, apsaugant migruojančias žuvų rūšis, atsižvelgiant į pajūrio ir Kuršių marių pakrantės bendruomenių lūkesčius ir tradicinių verslų, kuriančių ir palaikančių turizmo vakarų Lietuvoje patrauklumą ir ekonominį gyvybingumą. Atsižvelgiant į tai, siūlytina pakeisti Projekto Nr. 3 nuostatas, kuriomis leidžiama tik specializuotoji stintų žvejyba ir žvejyba polderiuose, nuostatomis, sumažinančiomis žvejybos intensyvumą tinklais, marinėmis ir stambiaakėmis gaudyklėmis, įvedant apribojimą vienos Kuršių mariose žvejojančios įmonės turimų žvejybos įrankių skaičiui, ribojant žvejybą žuvų migracijos ir susikaupimo vietose.

Reglamentuojant žvejybą, svarbu įvertinti ne tik žuvų išteklių, bet ir žvejybos, kaip tautinio, nematerialaus kultūros paveldo, tyrimus, žvejyba užsiimančių asmenų, šeimų ir bendruomenių veiklą, šio amato raidą ir perspektyvas, sąsajas su kitais verslais ir kitus tradicinės žvejybos aspektus. Atsižvelgiant į tai, siūloma Projekte Nr. 3 įvesti atitinkamą terminą – „tradicinė mažos apimties žvejyba vidaus vandenyse“. Papildyti Projekto Nr. 3 1 straipsniu keičiamą Žuvininkystės įstatymo 2 straipsnį 4¹ dalimi dėl „tradicinės mažos apimties žvejybos vidaus vandenyse“, 4¹ ir 4² dalis laikant atitinkamai 4² ir 4³ dalimis ir minėtą 4¹ dalį išdėstyti taip:

„4¹. **Tradicinė mažos apimties žvejyba vidaus vandenyse** – žuvų gaudymas atrankiosios verslinės žvejybos įrankiais Kuršių mariose, polderiuose, specializuotoji seliavų žvejyba statomuoju tinklu didesniuose kaip 300 ha ežeruose, specializuotoji stintų žvejyba ežeruose traukiamuoju tinklu nuo ledo, specializuotoji stintų žvejyba traukiamuoju tinklu Nemuno žemupyje, specializuotoji upinių nęgių žvejyba upėse, taip pat žvejyba teisės aktų nustatyta tvarka, sertifikuota kaip tautinis paveldas ir (arba) įtraukta į Nematerialaus kultūros paveldo vertybių sąvadą, siekiant užtikrinti darnų žuvų išteklių naudojimą.“

3.3. Projekte Nr. 3 siūlome atsisakyti 1 straipsnio 2, 3 ir 4 dalių, kuriose apibrėžiama specializuotoji atskirų rūšių žuvų žvejyba, ir pakoreguoti Žuvininkystės įstatyme įtvirtintą terminą „specializuotoji verslinė žvejyba“ susiejant su pasiūlytu tradicinės mažos apimties žvejybos vidaus vandenyse terminu. Specializuotosios verslinės žvejybos vidaus vandenyse metu būtų leidžiamas šalutinis žvejybos laimikis tik iki 10 proc. bendro laimikio svorio (šiuo metu leidžiama 50 proc.), išskyrus lašišas ir šlakius, kurias paimti draudžiama, neatsižvelgiant į jų gyvybingumą. Tokiu būdu būtų labai sumažintas leidžiamas neverslinio dydžio ir saugomų rūšių žuvų šalutinis laimikis. Siūlytina patikslinti Projekto Nr. 3 1 straipsniu keičiamo Žuvininkystės įstatymo 2 straipsnio 23 dalyje įtvirtintą sąvoką „specializuotoji verslinė žvejyba ir ją išdėstyti taip:

„23. **Specializuotoji verslinė žvejyba** – verslinė žvejyba jūrų vandenyse, kai vienos rūšies žuvų laimikis sudaro daugiau kaip 50 procentų bendro laimikio svorio ir (arba) kurioje naudojami verslinės žvejybos įrankiai tam tikrų rūšių žuvims gaudyti ar žvejyba vidaus vandenyse, kurioje naudojami verslinės žvejybos įrankiai tam tikrų rūšių žuvims gaudyti ir šalutinis žvejybos laimikis sudaro ne daugiau kaip 10 proc. bendro laimikio svorio.“

3.4. Projekto Nr. 3 1 straipsniu keičiamo Žuvininkystės įstatymo 2 straipsnio 6 ir 8 dalyse sąvokų apibrėžtyse išvardintuose verslinės žvejybos įrankiuose, taip pat šio nutarimo 3.3 papunktyje nurodytos specializuotosios žvejybos metu naudojant išvardintus žvejybos įrankius, patenka ir juose žūna saugomų rūšių ir mažesnio nei leidžiamo verslinio dydžio žuvys, kurios ir sudaro šalutinį nepageidaujamą laimikį. Šalutinio žvejybos laimikio terminas neapibrėžtas Žuvininkystės įstatyme, tačiau jis būtinas nustatant žvejybos reglamentavimo priemones. Siūlytina papildyti Projekto Nr. 3 1 straipsniu keičiamą 2 straipsnį 23² dalimi ir ją išdėstyti taip:

„23². **Šalutinis žvejybos vidaus vandenyse laimikis** – saugomų žuvų ir (arba) žuvų, kurioms nustatyti sugavimo limitai ar kvotos, kai žuvų išteklį naudotojas neturi ar išnaudojo atitinkamos žuvų rūšies limitą ar kvotą, procentais išreikšta dalis žvejybos laimikyje, apskaičiuojama atskirai kiekvienai žuvų rūšiai pagal sugautų žuvų svorį. „

3.5. Projekto Nr. 3 3 straipsniu keičiamo 6 straipsnio 2 dalies 11 punktą siūlytina papildyti nuostata, kad žvejybos zonoje ar žvejybos bare gali būti nustatytas galimas maksimalus verslinės žvejybos įrankių skaičius, o ne tik maksimalus žuvų išteklį naudotojų skaičius. Apribojant žvejybos įrankių skaičių arba draudžiant žvejoti atskiroje vandens telkinio dalyje, kurioje vyksta žuvų migracija, kaupiasi saugomų rūšių žuvys arba yra ypač svarbios rūšių išlikimui ekologinės sąlygos (pvz., neršto, jauniklių vystymosi), būtų galima išvengti arba maksimaliai sumažinti saugomų rūšių žuvų šalutinį laimikį ir neigiamą poveikį žuvų ištekliais. Projekto Nr. 3 3 straipsniu keičiamo 6 straipsnio 2 dalies 11 punktą siūlytina išdėstyti taip:

„11) maksimalaus žuvų išteklį naudotojų ir verslinės žvejybos įrankių skaičiaus žvejybos zonoje ar žvejybos bare nustatymas.“

3.6. Siūlome atsisakyti Projekto Nr. 3 2 straipsniu numatyto Žuvininkystės įstatymo 5 straipsnio 5 dalies pakeitimo – neišbraukti žodžių „sektorius perleidžiamųjų“, nes Žvejybos sektoriaus perleidžiamųjų teisių registras yra bendras ir skirtas registruoti perleidžiamąsias teises į žvejybos vidaus vandenyse kvotą, perleidžiamąją teisę į žvejybos galimybes jūrų vandenyse ir perleidžiamąją teisę naudoti verslinės žvejybos įrankius priekrantės žvejybai, taip pat rinkti, kaupti, apdoroti, sisteminti, saugoti ir teikti registro duomenis ir dokumentus, atlikti kitus registro duomenų tvarkymo veiksmus. Siūlytume Projekto Nr. 3 2 straipsnio 2 dalimi keičiamo Žuvininkystės įstatymo 5 straipsnio 6 dalyje nurodyti, kad Žvejybos sektoriaus perleidžiamųjų teisių registro objektas yra tradicinės mažos apimties žvejybos vidaus vandenyse kvotos, teisės į žvejybos galimybes ir teisės naudoti žvejybos įrankius.

3.7. Atsižvelgus į šio nutarimo 3.2 papunktyje pateiktus argumentus, siūlytina Projekto Nr. 3 3 straipsniu keičiamą Žuvininkystės įstatymo 6 straipsnio 1 dalį išdėstyti taip:

„1. Žvejybos reglamentavimo priemonės nustatomos įvertinant žvejybos reglamentavimo priemonių taikymą aplinkosauginiu, socialiniu, ekonominiu, istoriškumo ir tradicinės žvejybos išsaugojimo aspektais, atsižvelgiant į žuvininkystės ir tradicinės mažos apimties žvejybos vidaus vandenyse tyrimų duomenis, siekiant palaikyti optimalų jūrų ir vidaus vandenų telkinių produktyvumą ir vengti neigiamų vandens ekosistemų pokyčių.“

3.8. Atsižvelgiant į šio nutarimo 3.1 papunktį, atsisakius Projekto Nr. 3 1 straipsniu keičiamo Žuvininkystės įstatymo 2 straipsnio 1 dalies termino „teisė į žvejybos vidaus vandenyse kvotą (toliau – teisė į žvejybos kvotą)“, turėtų likti nuostata, kad tradicinės mažos apimties žvejybos vidaus vandenyse kvotų skyrimo tvarką nustato žemės ūkio ministras. Siūlome Projekto Nr. 3 3 straipsniu keičiamo Žuvininkystės įstatymo 6 straipsnio 5 dalį išdėstyti taip:

„5. Individualių žvejybos galimybių jūrų vandenyse ir tradicinės mažos apimties žvejybos vidaus vandenyse kvotų skyrimo tvarką nustato žemės ūkio ministras. Individualias žvejybos galimybes ir tradicinės mažos apimties žvejybos vidaus vandenyse kvotas skiria Žuvininkystės tarnyba.“

3.9 Projekto Nr. 3 3 straipsniu keičiamo Žuvininkystės įstatymo 6 straipsnio 6 dalyje siūlytina nustatyti, kad vidaus vandens telkiniuose, į kuriuos išduoti leidimai naudoti žvejybos plotą, žuvų išteklį tyrimų periodiškumas reglamentuojamas Mėgėjų žvejybos įstatyme. Siūlome šioje dalyje nustatyti, kad žuvų išteklį tyrimų duomenys būtų teikiami Aplinkos ministerijai arba jos įgaliotai institucijai, nes kai kurių žuvų išteklį tyrimų užsakovai yra Aplinkos apsaugos agentūra ar žvejybos plotų naudotojai. Visos mokslinių tyrimų ataskaitos nustatyta tvarka teikiamos specialiosios žvejybos leidimus išduodančiai Aplinkos apsaugos agentūrai. Atsižvelgdami į tai, siūlome pakeisti projekto Nr. 3 3 straipsniu keičiamo Žuvininkystės įstatymo 6 straipsnio 6 dalį ir ją išdėstyti taip:

„6. Žuvų išteklį tyrimai Baltijos jūroje ir Kuršių mariose atliekami kiekvienais metais; kituose, didesniuose kaip 200 ha vidaus vandenų telkiniuose, į kuriuos neišduoti leidimai naudoti žvejybos plotą – ne rečiau kaip kartą per 5 metus. Vidaus vandenų telkiniuose, į kuriuos išduoti leidimai

naudoti žvejybos plotą, žuvų išteklų tyrimai atliekami Mėgėjų žvejybos įstatymo nustatyta tvarka. Žuvų išteklų tyrimai vidaus vandenyse atliekami aplinkos ministro nustatyta tvarka, jūrų vandenyse – žemės ūkio ministro nustatyta tvarka. Žuvų išteklų tyrimus atliekantys ūkio subjektai šių tyrimų duomenis nustatyta tvarka privalo teikti Žemės ūkio ministerijai ir Aplinkos ministerijai arba jos įgaliotai institucijai, kurios žuvų išteklų tyrimų duomenis paskelbia viešai.“

3.10. Daugiamečių tyrimų duomenų analizė rodo, kad žuvų išteklų būklės kitimas ežeruose, kuriuose vykdoma specializuotoji seliavų žvejyba, bei ežeruose, kuriuose žvejojama tik mėgėjų įrankiais, analogiška– t. y. seliavų verslinė žvejyba nedaro neigiamo poveikio žuvų išteklų būklei. Siūlome pakoreguoti Projekto Nr. 3 5 straipsniu keičiamo Žuvininkystės įstatymo 14 straipsnio 1 dalį dėl verslinės žvejybos ežeruose leidžiant vykdyti ne tik ežerinių stintų verslinę žvejybą, bet ir specializuotąją seliavų žvejybą didesniuose kaip 300 ha vandens telkiniuose, kuriuose ne rečiau kaip kas 5 metus atliekami žuvų išteklų moksliniai tyrimai ir pateiktos rekomendacijos, kad tokia žvejyba galima. Mokslinių tyrimų duomenys rodo, kad tinkamai reglamentuojant žvejybos įrankius ir žuvų sugavimo limitus, specializuotoji seliavų ir stintų verslinė žvejyba nedaro didesnio poveikio šių žuvų būklei.

Siūlytina Kuršių mariose leisti ne tik specializuotąją stintų (kaip siūloma Projekte Nr. 3), bet ir tradicinę mažos apimties įvairių rūšių žuvų žvejybą. Kasmet atliekami Kuršių marių žuvų išteklų tyrimų rezultatai parodo vidutinę, bet ne blogą žuvų išteklų būklę. Saugant Kuršių mariose migruojančias žuvis (lašišas, šlakius, žiobrius, perpeles), pastaruoju metu įvesta daug žvejybos apribojimų, žvejybos reglamentavimo priemonėmis numatoma papildomai apriboti žvejybą atskirose Kuršių marių zonose.

Atsižvelgdami į daugiamečių verslinių laimikių kitimo ir ichtiologinių tyrimų duomenis, mokslininkai daro išvadą, kad daugiausia sugaunamų karšių, kuojų, ešerių, stintų ir daugelio kitų žvejybos verslo sugaunamų žuvų rūšių (t. y. apie 70 proc. verslinėje žvejyboje sugaunamų rūšių žuvų) išteklų būklė, esant dabartiniam žvejybos reglamentavimui, per artimiausius penkerius metus nedaug keistųsi. Atsižvelgiant į Kuršių marių žuvų išteklų būklę ir Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatas, siūlytina sumažinti Kuršių mariose naudojamų verslinės žvejybos įrankių skaičių, o leidžiamas žvejybos akvatorijas ir žvejybos laiką, galėtų nustatyti aplinkos ministras. Nepramoninė mažos apimties žvejyba naudojant mažai finansinių ir žmogiškųjų išteklių, santykinai mažus laivus, žvejojant trumpai ir daugiausia vietiniam naudojimui skatinama Jungtinių Tautų maisto ir žemės ūkio organizacijos (FAO), kurios narė yra Europos Sąjunga (toliau – ES).

Siūlytina papildyti Projekto Nr. 3 5 straipsniu keičiamą Žuvininkystės įstatymo 14 straipsnio 1 dalį nuostata, kad verslinė žvejyba leidžiama tik privačiuose vandens telkiniuose, kuriuose neorganizuojama limituota žvejyba, nes mėgėjų žvejybos leidimas limituotai žvejybai kainuoja beveik 6 kartus brangiau už leidimą vandens telkinyje, kuriame neorganizuojama limituota žvejyba, todėl intensyviai veisiamų žuvų žvejyba turėtų būti vykdoma tik leidžiamais mėgėjų žvejybos įrankiais. Atsižvelgiant į minėtas nuostatas, siūlytina Projekto Nr. 3 5 straipsniu keičiamo Žuvininkystės įstatymo 14 straipsnio 1 dalį išdėstyti taip:

„1. Vidaus vandenyse aplinkos ministro nustatyta tvarka leidžiama ši tradicinė mažos apimties žvejyba:

- 1) įvairių žuvų žvejyba Kuršių mariose naudojant ne daugiau kaip 250 vnt. 45–50 mm akių dydžio ir 70–80 mm akių dydžio statomųjų tinklų ir ne daugiau kaip 150 vnt. senojo tipo (mediniais kuolais tvirtinamų) marinių gaudyklių ar stambiausių gaudyklių;
- 2) specializuotoji stintų ir nęgių žvejyba Kuršių mariose;
- 3) įvairių rūšių žuvų žvejyba polderiuose;
- 4) specializuotoji seliavų žvejyba statomaisiais tinklais didesniuose kaip 300 ha ežeruose, kuriuose atlikti žuvų išteklų moksliniai tyrimai ir pateiktos rekomendacijos apie tokios žvejybos galimybę ir kuriuose nustatyti žuvų sugavimo ir (ar) žvejybos įrankių limitai;
- 5) specializuotoji stintų žvejyba traukiamuoju tinklu ežeruose ir Nemuno žemupyje;
- 6) žvejyba privačiuose vidaus vandenų telkiniuose, kuriuose nenustatyta limituota žvejyba;

7) specializuotoji nęgių žveįyba upęse.“

3.11. Tradicinę mažos apimties žveįybos vidaus vandenyse metu būtų naudojami įrankiai, maksimaliai užtikrinantys atrankiąją tam tikrų žuvų rūšių ir dydžių žveįybą. Mažos apimties žveįybai vidaus vandenyse užtikrinti reikėtų, kad vidaus vandenyse naudojamų atrankiosios žveįybos įrankių sąrašą ir tausojančių gamtines buveines žveįybos būdų nustatymo kriterijus tvirtintų aplinkos ministras. Atsižvelgiant į tai, siūlytina Projekto Nr. 3 5 straipsnį papildyti 4 dalimi, atsižvelgiant į Žuvininkystės įstatymo 17 straipsnio 10 dalies formuluotę („Žemės ūkio ministras patvirtina Atrankiosios verslinės žveįybos įrankių sąrašą ir tausojančių gamtines buveines žveįybos būdų nustatymo kriterijus“), papildant Žuvininkystės įstatymo 14 straipsnį 7 dalimi ir ją išdęstyti taip:

„7. Atrankiosios žveįybos įrankių vidaus vandenyse sąrašą tvirtina aplinkos ministras.“

3.12. Atsižvelgiant į šio nutarimo 3.10 papunktyje išdęstytus argumentus leisti seliavų specializuotąją žveįybą ežeruose, ją ribojant, siūlome ir Projekto Nr. 3 6 straipsniu keičiamo Žuvininkystės įstatymo 14¹ straipsnio 2 dalį išdęstyti taip:

„2. Žveįybos kvota specializuotajai stintų ir seliavų žveįybai ežeruose ir žveįybai polderiuose suteikiama aukciono būdu. Didžiausias ūkio subjektų, kuriems gali būti suteikta žveįybos kvota, skaičius: ežeruose ir polderiuose, kurių plotas iki 500 ha, – 1; nuo 500 iki 1000 ha – 2; nuo 1 000 – 3.“

3.13. Atsižvelgiant į šio nutarimo 3.10 papunktyje išdęstytus argumentus dėl verslinės žveįybos Kuršių mariose, siūlytina nustatyti, kad ūkio subjektams aukciono ir ne aukciono būdu Kuršių mariose gali būti suteikiama ne daugiau kaip 5 proc. žuvų sugavimo limito. Siekiant išlaikyti tradicijas turinčią mažos apimties žveįybą Kuršių mariose, siūlytina 10 metų ir ilgiau Kuršių mariose žveįojantiems ūkio subjektams be aukciono skirti ne daugiau kaip 10 žveįybos įrankių iš jų turimos žveįybos įrankių kvotos. Kuršių mariose nustatytas tik žveįybos įrankių limitas, bet, siekiant išvengti žuvų rūšių išteklių būklės blogėjimo rizikos, siūlytina ateityje numatyti galimybę nustatyti ir žuvų sugavimo limitus. Atsižvelgiant į tai, siūlytina Projekto Nr. 3 6 straipsniu keičiamo Žuvininkystės įstatymo 14¹ straipsnio 3 dalį išdęstyti taip:

„3. Suteikiant žveįybos kvotą kituose vidaus vandenyse, atsižvelgiama į šiuos apribojimus:

1) aukciono ir ne aukciono būdu Kuršių mariose ūkio subjektui gali būti suteikiama ne daugiau kaip 20 vnt. žveįybos įrankių ir (ar) 5 proc. žuvų sugavimo limito;

2) aukciono ir ne aukciono būdu upęse ūkio subjektui gali būti suteikiama ne daugiau kaip 10 proc. bendro visoms upęms nustatyto stintų žveįybos limito, išreikšto žveįybos vietų skaičiumi;

3) 10 paskutinių kalendorinių metų iki metų, kuriais suteikiama žveįybos kvota Kuršių mariose, žveįybos įrankių ar (arba) žuvų kvotą Kuršių mariose turėjusiems ūkio subjektams be aukciono suteikiama ne didesnė kaip 10 žveįybos įrankių kvota iš jų turętos žveįybos įrankių kvotos ir ne daugiau kaip 3 proc. aplinkos ministro nustatyto bendro žuvų sugavimo limito.

4) 4 paskutinius kalendorinius metus iki metų, kuriais suteikiama žveįybos kvota, stintų žveįybos kvotą turėjusiems ūkio subjektams be aukciono suteikiama žveįybos kvota kiekvienam ūkio subjektui skiriant ne daugiau kaip po 1 proc. aplinkos ministro nustatyto bendro stintų žveįybos limito.“

3.14. Siūlytina papildyti Projekto Nr. 3 10 straipsniu siūlomą keisti Žuvininkystės įstatymo 16 straipsnio 2 dalį, kad šiurkštiems verslinės žveįybos vidaus vandenyse tvarkos pažeidimams, padarytiems pakartotinai per metus, būtų priskirtas ir žveįybos vidaus vandenyse žurnalų pildymo taisyklių pažeidimas ne tik nenurodant, bet ir neteisingai nurodant žveįybos datą ar žveįybos įrankius. Toks pakeitimas užkirstų kelią galimiems piktnaudžiavimams žveįyboje, kai ūkio subjektas sąmoningai žveįybos žurnale įrašo neteisingus duomenis.

Siūlytina Projekto Nr. 3 10 straipsniu siūlomoje keisti Žuvininkystės įstatymo 16 straipsnio 2 dalyje atsiasakyti nuostatos apie žveįybos įrankių parametrų neatitikimą mažiau kaip 5 proc., nes tai per maža paklaida ir didelė žmogiškosios klaidos tikimybę įvertinti žveįyboje naudojamo šlapio tinklinio įrankio akių dydį 1–2 mm tikslumu. Siūlytina Projekto Nr. 3 10 straipsniu keičiamo 16 straipsnio 2 dalį išdęstyti taip:

„2. Šiurkščiais verslinės žvejybos vidaus vandenyse tvarkos pažeidimais taip pat laikomi aplinkos ministro nustatytų žvejybos vidaus vandenyse žurnalų pildymo taisyklių pažeidimai nenurodant ar neteisingai nurodant žvejybos datą ar žvejybos įrankius, jeigu bet kuris iš šių nusižengimų padaromas pakartotinai per metus nuo pirmo administracinio nusižengimo padarymo.“

3.15. Atsižvelgiant į šio nutarimo 3.1 papunktį, kuriuo siūlytina atsisakyti perleidžiamosios teisės į žvejybos kvotą ir teisės į žvejybos kvotą, Žuvininkystės įstatymo 16 straipsnio 6 dalį siūlytina išdėstyti taip:

„6. Tradicinės mažos apimties žvejybos vidaus vandenyse kvota ar perleidžiamoji teisė naudoti verslinės žvejybos įrankius priekrantės žvejybai negali būti suteikiama ar perleidžiama ūkio subjektams, kurie Vyriausybės ar jos įgaliotų institucijų nustatyta tvarka gavo kompensacijas už žvejybos veiklos nutraukimą, ir su jais susijusiems ūkio subjektams.“

3.16. Ūkio subjektams įvairios žvejybos kvotos paskirtos ir galioja iki 2025 m., todėl siūlytina keisti Žuvininkystės įstatymo 16 straipsnio 7 dalį ir ją išdėstyti taip:

„7. Ūkio subjektams išduoti verslinės žvejybos vidaus vandenyse leidimai ir paskirtos žvejybos kvotos galioja iki jose nurodyto termino arba nustoja galioti nuo kompensacijos už žvejybos veiklos nutraukimą išmokėjimo ūkio subjektui datos.“

3.17. Nepartitina Projekto Nr. 3 11 straipsniu keičiamo Žuvininkystės įstatymo 17³ straipsnio 1 dalies pakeitimui drausti verslinę žvejybą 15, 16, 17, 27, 28 priekrantės žvejybos baruose ir 300 m atstumu nuo kranto dėl šių priežasčių.

Turi būti tinkamai pasvertos tokios nuostatos įgyvendinimo aplinkosauginės, socialinės, ekonominės, kultūrinės pasekmės, atsižvelgiama į tai, kad mažos apimties priekrantės žvejyba yra mūsų istorinio identiteto ir unikalios kultūros dalis, suteikianti pakrančių bendruomenėms išskirtinumo ir tiekianti žmonėms šviežias žuvis.

Jungtinių Tautų maisto ir žemės ūkio organizacija (FAO) ne kartą yra akcentavusi esminį žvejybos ir akvakultūros vaidmenį aprūpinant žmoniją aukštos maistinės vertės, kokybės ir svarbiausia mažą CO2 pėdsaką turinčiu maistu ir išskirtinę mažos apimties priekrantės žvejybos reikšmę.

Vadovaujantis Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 3 straipsniu, biologinių jūrų išteklių apsaugos pagal bendrą žuvininkystės politiką srityje Europos Sąjunga turi išimtinę kompetenciją.

2013 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento [\(ES\) Nr. 1380/2013](#) dėl bendros žuvininkystės politikos, kuriuo iš dalies keičiami Tarybos reglamentai [\(EB\) Nr. 1954/2003](#) ir [\(EB\) Nr. 1224/2009](#) bei panaikinami Tarybos reglamentai [\(EB\) Nr. 2371/2002](#) ir [\(EB\) Nr. 639/2004](#) bei Tarybos sprendimas 2004/585EB dėl bendros žuvininkystės politikos 2 straipsnio 5 dalies (f) ir (i) punktuose, nustatyta, kad vykdant bendrą žuvininkystės politiką visų pirma padedama užtikrinti tinkamą pragyvenimo lygį nuo žvejybos veiklos priklausomiems asmenims atsižvelgiant į priekrantės žvejybą ir socialinius bei ekonominius aspektus; propaguojama priekrantės žvejybos veikla atsižvelgiant į minėtus aspektus. Mažos apimties priekrantės žvejybai, kurią vykdo jūrų ir vidaus vandenų žvejybos laivai, kurių bendrasis ilgis yra mažesnis kaip 12 metrų, ir kurie nenaudoja velkamųjų žvejybos įrankių, teikiama pirmenybė ir išskirtinės finansavimo sąlygos iš ES žuvininkystės fondų. Valstybės narės savo programose turi atsižvelgti į konkrečius mažos apimties priekrantės žvejybos poreikius ir apibūdinti, kokių veiksmų galima būtų imtis plėtojant mažos apimties priekrantės žvejybą.

Vadovaujantis minėto Reglamento [\(ES\) Nr. 1380/2013](#) dėl bendros žuvininkystės politikos 7 straipsniu, išsaugojimo priemonės, įskaitant žvejybos galimybių nustatymo ir paskirstymo priemonės, kurios būtinos siekiant laikytis įsipareigojimų pagal Sąjungos aplinkosaugos srities teisės aktus; kai kituose žvejybos rajonuose arba tam tikrais laikotarpiais taikomi kai kurių žvejybos įrankių naudojimo ir žvejybos veiklos apribojimai ar draudimai, kuriuos nustato Europos Sąjunga. Vadovaudamasi Reglamento [\(ES\) Nr. 1380/2013](#) 13 straipsniu, valstybės narės gali patvirtinti neatidėliotinas priemones (ne ilgesniam kaip trijų mėnesių laikotarpiui) atsižvelgdama į informaciją apie didelę grėsmę jūrų biologinių išteklių išsaugojimui arba jūrų ekosistemai, kuri kyla dėl žvejybos veiklos vandenyse, į kuriuos valstybė narė turi suverenias teises arba kurie priklauso jos jurisdikcijai.

Be to, valstybės narės, vadovaudamosi Reglamento (ES) Nr. 1380/2013 19 ir 20 straipsniais, gali patvirtinti nacionalines priemones, kurios, be kita ko, turi būti skiriamos ištekliais Sąjungos vandenyse išsaugoti, būti nediskriminuojančios, suderinamos su bendrosios žuvininkystės politikos tikslais, t. y. užtikrinti, kad žvejybos veikla būtų ilgą laiką aplinkosauginiu požiūriu tvari ir būtų valdoma tokiu būdu, kuris dera su tikslais užtikrinti naudą ekonominėje, socialinėje ir užimtumo srityse, padėti užtikrinti maisto tiekimą.

Siekiant apsaugoti žuvų išteklius, Baltijos jūroje valstybėms narėms didžiausią leidžiamą sugauti žuvų kiekį skiria Europos Sąjunga, atsižvelgdama į mokslininkų rekomendacijas, vadovaudamasi atsargumo (nesant duomenų apie konkrečių išteklių būklę) ir ekosistemos principais. Kilus didelei grėsmei žuvų ištekliais, ES taiko žvejybos draudimus ir kitus apribojimus jūros baseine, pvz., uždrausta menkių Baltijos jūroje žvejyba, nes mokslinių tyrimų duomenys parodė, kad šių išteklių būklė yra bloga, todėl imtasi skubių priemonių menkių ištekliais apsaugoti. Paminėtina, kad Europos Komisijos ataskaitoje Europos Parlamentui ir Tarybai „Pirmoji daugiamečio Baltijos jūros menkių, silkių ir šprotų išteklių valdymo ir tų išteklių žvejybos plano įgyvendinimo ataskaita“ (COM(2020) 494 final) pažymima, kad mokslininkai mano, kad „<...> tris kartus daugiau žuvų <Baltijos jūros dalies menkių> žūva dėl ekologinio spaudimo nei dėl pačios žvejybos veiklos.“

Mokslinių tyrimų duomenys ir tyrimų ataskaitos (ES ir nacionaliniu lygiu) nerodo blogos ar blogėjančios žuvų išteklių Baltijos jūros priekrantėje būklės, dėl kurios reiktų uždrausti žvejybą net penkiuose žvejybos baruose, todėl draudimas vykdyti veiklą būtų neadekvati ir netikslinga priemonė. Šiuose priekrantės baruose (15, 16, 17, 27, 28) sugaunama apie 35 proc. Baltijos jūros priekrantės barų sugavimų (2019–2020 m. duomenimis).

Uždraudus verslinę žvejybą šiuose baruose nebebūtų gaudoma invazinės rūšies žuvysjuodažiočiai grundalai (toliau – grundalai), kurie sudaro nemažą šiuose baruose sugautų žuvų dalį. Moksliniais duomenimis, grundalų populiacija Baltijos jūroje yra itin padidėjusi, o tai labai neigiamai veikia Baltijos jūros priekrantės ekosistemą ir net kelia jai grėsmę. Grundalų mitybos pagrindą sudaro įvairūs moliuskai, vertingų žuvų ikrai, vėžiagyviai, bestuburiai, smulkios žuvys. Dėl grundalų poveikio Baltijos jūros priekrantėje drastiškai sumažėjo midijų, kurios veikia kaip natūralūs vandens filtrai, apvalantys didelius vandens plotus. Kai kurios verslinės žvejybos įmonės sėkmingai persiorientavo į grundalų žvejybą, ir tai yra vienintelis būdas švelninti šios invazinės rūšies nekontroliuojamo plitimo grėsmę ekosistemai. Grundalai taip pat minta žuvų (ypač menkių) ikrais ir naikina šias ir kitas žuvų rūšis jauniklių stadijoje. Todėl labai svarbu reguliuoti grundalų populiaciją – leisti juos gaudyti, neriboti sugaunamo kiekio, netaikyti apribojimų sugavimų dydžiui ir nereikalauti specialių leidimų.

Šiuo metu taikomas dalinis žvejybos draudimas: draudžiama žvejoti lašišas ir šlakius nuo rugpjūčio 15 d. iki spalio 31 d. mažesniu kaip 3 km spinduliu nuo valstybinio Klaipėdos jūrų uosto šiaurinio ir pietinio molų galų. Šiuo laikotarpiu minėtoje akvatorijoje draudžiama žvejoti bet kokio akių dydžio statomaisiais tinklais, kurių viršutinę dalį plūdės išlaiko vandens paviršiuje. Norint geriau apsaugoti migruojančias žuvų rūšis ir padėti joms natūraliai daugintis sėkmingai migruojant į nerštavietes upėse ir iš jų grįžtant į jūrą, siūlomi papildomi žvejybinės veiklos apribojimai: teritorijoje tarp 15 ir 16 žvejybos barų (svarbus žuvų migracijos kanalas) drausti visų rūšių žvejybą (ir mėgėjų) visais versliniais ir mėgėjų žvejybos įrankiais visus metus. 15 ir 16 žvejybos barų vandenyse dėl žuvų migracijos paankstinti verslinės ir mėgėjų žvejybos draudimo laikotarpį 3 km spinduliu nuo valstybinio Klaipėdos jūrų uosto šiaurinio ir pietinio molų galų atsižvelgus į mokslininkų rekomendacijas.

Šiuo metu nuo rugpjūčio 15 d. iki spalio 31 d. draudžiama žvejoti bet kokiais verslinės žvejybos įrankiais mažesniu kaip 0,5 km spinduliu nuo Šventosios upės žiočių.“

Minėtos žvejybos reglamentavimo priemonės nustatytos Verslinės žvejybos jūrų vandenyse taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2009 m. vasario 12 d. įsakymu Nr. 3D-94 „Dėl Verslinės žvejybos jūrų vandenyse taisyklių patvirtinimo“.

Atsižvelgiant į tai, kad teritorija tarp 15 ir 16 Baltijos jūros priekrantės žvejybos barų yra itin svarbus žuvų migracijos ir laivybos kanalas, šioje teritorijoje bet kokia žvejyba apskritai neturėtų būti

vykdoma. Šį draudimą tikslinga nustatyti Žuvininkystės įstatyme siekiant apsaugoti migruojančias žuvų rūšis, nes aplinkybės nesikeičia. Visus kitus verslinės ir mėgėjų žvejybos ribojimus iš dalies Baltijos jūros priekrantėje tikslinga nustatyti įstatymo įgyvendinamuosiuose teisės aktuose remiantis mokslininkų rekomendacijomis.

Tarp jų – ir žvejybinės veiklos ribojimas tam tikrose teritorijose (15 ir 16 žvejybos bare 3 km spinduliu nuo valstybinio Klaipėdos jūrų uosto šiaurinio ir pietinio molų galų, Baltijos jūros priekrantės 27 ir 28 žvejybos baruose 1 km spinduliu nuo Šventosios upės žiočių) žuvų neršto migracijos laikotarpiu, kuris, atsižvelgiant į klimato kaitą, oro ir vandens temperatūrą ir kitas sąlygas, gali kisti ir turi būti nustatytas atsižvelgus į aktualias mokslininkų rekomendacijas. Atstumas nuo kranto, nuo kurio gali būti vykdoma verslinė žvejyba Baltijos jūros priekrantėje, taip pat nustatomas įstatymo įgyvendinamajame teisės akte – minėtose taisyklėse (šiuo metu nustatyta, kad nuo birželio 1 d. iki rugsėjo 1 d. verslinė žvejyba Baltijos jūros priekrantėje gali būti vykdoma 45 m atstumu nuo kranto). Siekiant užtikrinti mėgėjų žvejybos ir kitų asmenų grupių veiklos vykdymą, taisyklės pakeistos nustatant, kad nuo gegužės 15 d. iki rugsėjo 15 d. draudžiama vykdyti verslinę žvejybą iki 70 m atstumu nuo Baltijos jūros kranto linijos, matuojant nuo žvejybos įrankių žymenčių gairių. Šis pakeitimas įsigalios 2021 m. gruodžio 1 d.

Nepritartina siūlymui drausti verslinę žvejybą priekrantės žvejybos baruose 300 m atstumu nuo kranto, kadangi priekrantės žvejai šiuo metu daugiausia žvejoja gaudyklėmis, kurios yra selektyvesnis žvejybos įrankis nei statomieji tinklai, o 300 metrų nuo kranto gylis tam tikrose vietose būtų netinkamas gaudyklėms statyti (gaudyklės efektyvios iki 4 m gylyje). Ko pasekoje, žvejai turėtų grįžti prie mažiau selektyvių ir tausių aplinkai bei žuvų ištekliams tinklų naudojimo. Taip pat pažymėtina, kad Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondo lėšos 2014–2020 m. skiriamos selektyvesnių žvejybos įrankių, tarp jų ir gaudyklių, įsigijimui ir naudojimui.

Atsižvelgiant į minėtus argumentus, siūlytina Projekto Nr. 3 11 straipsniu keičiamo Žuvininkystės įstatymo 17³ straipsnio 1 dalies formuluotę išdėstyti taip:

„1. Žemės ūkio ministras, remdamasis žuvininkystės tyrimų duomenimis, nustato kiekviename priekrantės žvejybos bare didžiausią leidžiamą naudoti kai kurių verslinės žvejybos įrankių skaičių. Saugant migruojančias žuvis, Baltijos jūros priekrantėje tarp 15 ir 16 žvejybos barų žvejyba versliniais ir mėgėjų žvejybos įrankiais draudžiama.“

3.18. Siūlytina nekeisti Projekto Nr. 3 14 straipsniu keičiamo Žuvininkystės įstatymo 27 straipsnio 3 dalies, nes žvejybos vietos, įrankiai ir laikotarpiai, kada leidžiama vykdyti verslinę žvejybą, aiškiai reglamentuoti. Laikantis visų nustatytų žvejybos apribojimų, į žvejybos įrankius neišvengiamai pakliūva neverslinio dydžio žuvis, kurios būna negyvybingos. Įvedant naujas žvejybos ribojimo priemones ir neleidžiant realizuoti atsitiktinio šalutinio laimikio, skatinamas nelegalus šalutinio laimikio realizavimas neleidžiant žvejui gauti pajamų, nors patiriama sąnaudų sugaunant žuvį. Šalutinio žvejybos laimikio mažinimą reikėtų spręsti žvejybos reglamentavimo priemonėmis.

3.19. Projekto Nr. 3 15 straipsniu siūlomoje papildyti Žuvininkystės įstatymo 31 straipsnio 4 dalyje ir 16 straipsnyje numatyta kompensacijų už žvejybos veiklos nutraukimą mokėjimo šaltiniai ir tvarka.

Projekte Nr. 3 numatomos kompensacijos už žvejybos veiklos nutraukimą, atitiktų visus Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – Sutartis) 107 straipsnio 1 dalyje nustatytus valstybės pagalbos kriterijus, todėl būtų laikytinos valstybės pagalba.

Tuo atveju, kai ūkio subjektui teikiama parama atitinka valstybės pagalbos kriterijus, apie tai būtina iš anksto informuoti Europos Komisiją, kaip to reikalauja Sutarties 108 straipsnio 3 dalies nuostatos, pateikiant pranešimą apie numatomą teikti valstybės pagalbą. Pažymėtina, kad pagalbos priemonės negali būti pradėtos įgyvendinti iki bus gautas Europos Komisijos pritarimas, arba tokios priemonės turi būti įgyvendinamos laikantis kurio nors iš Komisijos reglamentų, atleidžiančių nuo Sutarties 108 straipsnio 3 dalyje nustatytos pareigos, nuostatų.

Pagal galiojančio Žuvininkystės fondo reglamento (2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos Reglamentas [\(ES\) Nr. 508/2014](#) dėl Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondo)

11 straipsnio („Netinkami finansuoti EJRF lėšomis veiksmai“) c punktą „laikinas ar visam laikui žvejybos veiklos nutraukimas, nebent šiame reglamente numatyta kitaip“ yra priskirtas netinkamų finansuoti fondo lėšomis veiksmų kategorijai. Analogiškas reguliavimas nustatytas ir naujojo fondo (2021–2027 m. Europos jūrų reikalų, žvejybos ir akvakultūros fondo) reglamente ([ES](#)) 2021/1139.

Kitai pagalbai, kurią ES valstybės narės teikia žvejybos ir akvakultūros sektoriaus įmonėms (jei tai nėra parama, teikiama ES žuvininkystės fondų priemonėmis), taikoma valstybės pagalbos kontrolė (tai nustatyta, pvz., Reglamento ([ES](#)) Nr. 508/2014 8 str. 1 dalyje, analogiška nuostata yra Reglamento ([ES](#)) 2021/1139 10 str. 1 dalyje). Tai reiškia, kad valstybė narė gali teikti pvz., paramą tik kaip *de minimis* ar „bendrąją“ išimtį arba notifikuoti Europos Komisijai.

Vadovaujantis *de minimis* išimties reglamento (2014 m. birželio 27 d. Komisijos Reglamentas ([ES](#)) Nr. 717/2014 dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnių taikymo *de minimis* pagalbai žuvininkystės ir akvakultūros sektoriuje) 1 straipsnio h punktu, šis reglamentas taikomas pagalbai, teikiamai žuvininkystės ir akvakultūros sektoriaus įmonėms, išskyrus „(h) pagalbą, skirtą žvejybos veiklai laikinai arba visam laikui nutraukti, išskyrus atvejus, kai tokia pagalba yra konkrečiai numatyta Reglamente ([ES](#)) Nr. 508/2014“.

Vadovaujantis Bendrosios išimties reglamento (2014 m. gruodžio 16 d. Komisijos Reglamentas ([ES](#)) Nr. 1388/2014, kuriuo tam tikrų kategorijų pagalba įmonėms, kurios verčiasi žvejybos ir akvakultūros produktų gamyba, perdirbimu ir prekyba, skelbiama suderinama su vidaus rinka taikant Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnius) 1 straipsnio 3 dalies g punktu, šis reglamentas netaikomas „(g) pagalbai operacijoms, kurios neatitiktų paramos skyrimo reikalavimų pagal Reglamento ([ES](#)) Nr. 508/2014 11 straipsnį;“.

Notifikavimo atveju Europos Komisija vertina valstybės narės pateiktą schemą vadovaudamasi Valstybės pagalbos žvejybos ir akvakultūros sektoriui tikrinimo gairėmis (2015/C 217/01). Šių gairių 35 punkte nustatyta, kad „Pagalba negali būti teikiama veiklai, kuri yra lygiavertė Reglamento ([ES](#)) Nr. 508/2014 11 straipsnyje nurodytiems netinkamiems finansuoti veiksams“. Pažymėtina, kad šių gairių 89 punkte nustatyta „Jei pagalba patenka į Komisijos priimtų tam tikrų horizontalių gairių ar kitų dokumentų taikymo sritį, Komisija tokią pagalbą vertins remdamasi principais, nustatytais šių gairių 3 skirsnyje ir atitinkamuose tų dokumentų skirsniuose.“

Atsižvelgiant į aukščiau išdėstytas nuostatas siūlytume įvertinti, ar tokios kompensacijos būtų suderinamos su ES valstybės pagalbos taisyklėmis ir atitinkamai koreguoti Projekto Nr. 3 15 ir 16 straipsnių nuostatas.

3.20. Neaišku, kokiais kriterijais vadovaujantis Projekto Nr. 3 16 straipsnio 1, 2, 3, ir 4 dalyse nustatyti įgyvendinimo terminai: teisių į žvejybos kvotas suteikimo apribojimai įsigalioja tik 2024 m. lapkričio 1 d., nors žvejybos kvotų suteikimo aukcionai turėtų vykti šių metų pabaigoje; specialiosios žvejybos leidimų išdavimas moksliniams tyrimams aktualus nuo Žuvininkystės įstatymo įsigaliojimo, tačiau jo įsigaliojimas numatytas 2021 m. lapkričio 1 d.; kompensacijų žuvų išteklų naudotojams dėl žvejybos veiklos nutraukimo numatytas 2021 m. lapkričio 1 d., nors dar neaiški kompensacijų mokėjimo tvarka, nežinomi lėšų šaltiniai, iš kurių bus mokamos kompensacijos ir kt. Atsižvelgiant į tai, nustatant Projekto Nr. 3 įsigaliojimo terminus, reikėtų įvertinti galiojančių kvotų galiojimo terminus, realius kompensacijų išmokėjimo terminus ūkio subjektams dėl žvejybos veiklos nutraukimo įgyvendinant Projekto Nr. 3 nuostatas. Siūlytina Projekto Nr. 3 16 straipsnį išdėstyti taip:

„16 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas, įgyvendinimas ir taikymas

1. Šis įstatymas įsigalioja nuo jo priėmimo, išskyrus šio įstatymo 2 straipsnį, 3 straipsnio 3, 5 ir 6 dalys, 5 straipsnio 1 ir 4 dalis, 6, 7, 8 straipsnius, 9 straipsnio 4, 5, 6 ir 7 dalys, 11, 12, 14, 15 straipsnius.

2. Šio įstatymo 2 straipsnis, 3 straipsnio 3, 5 ir 6 dalys, 6, 7, 8 straipsniai, 9 straipsnio 4, 5, 6, 7 dalys, 12, 14, 15 straipsniai įsigalioja 2022 m. spalio 31 d.

3. Šio įstatymo 5 straipsnio 1 dalis ir 11 straipsnis įsigalioja 2023 spalio 31 d.

4. Nuo 2024 m. sausio 1 d. iki 2025 m. lapkričio 1 d. Vyriausybės ar jos įgaliotų institucijų nustatyta tvarka žuvų išteklų naudotojams išmokamos kompensacijos dėl žvejybos veiklos nutraukimo.

5. Žvejybos vidaus vandenyse kvota ar perleidžiamoji teisė naudoti verslinės žvejybos įrankius priekrantės žvejybai negali būti suteikiama ar perleidžiama ūkio subjektams, kurie Vyriausybės ar jos įgaliotų institucijų nustatyta tvarka gavo kompensacijas dėl žvejybos veiklos nutraukimo, ir su jais susijusiems ūkio subjektams.

6. Iki šio įstatymo įsigaliojimo ūkio subjektams išduoti verslinės žvejybos vidaus vandenyse leidimai galioja iki kompensacijų dėl žvejybos veiklos nutraukimo išmokėjimo tam ūkio subjektui datos.

7. Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliotos institucijos iki 2022 m. birželio 1 d. patvirtina Kompensacijų dėl žvejybos veiklos nutraukimo apskaičiavimo ir mokėjimo tvarkos aprašą.

8. Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministras ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministras iki 2022 m. rugsėjo 1 d. priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.“

4. Nepritarti Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos rėmimo programos įstatymo Nr. VIII-2025 4 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIVP-344 dėl šio nutarimo 3.19 papunktyje nurodytų argumentų.

5. Pritarti Lietuvos Respublikos mėgėjų žvejybos įstatymo Nr. IX-2389 3 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-381 (toliau – Projektas Nr. 5) tikslui pagausinti žuvų išteklius, tačiau nepritarti Projektui Nr. 5 dėl šių priežasčių:

5.1. Lietuvos Respublikos mėgėjų žvejybos įstatymo 3 straipsnio 3 dalies 1 punkte nustatyta, kad Aplinkos ministerija ar jos įgaliota institucija, siekdama optimizuoti mėgėjų žvejybos plėtrą, reguliuoja mėgėjų žvejybą vidaus vandenyse ir kontroliuoja visuose žuvininkystės vandens telkiniuose. Mėgėjų žvejybos įstatymo 3 straipsnio 5 dalies 1 punkte nustatyta, kad viena iš pagrindinių mėgėjų žvejybos reguliavimo priemonių yra draudimas žvejoti tam tikru laiku ir (arba) tam tikrose vietose.

Vadovaujantis Mėgėjų žvejybos įstatymo 3 straipsnio 3 dalies 1 punkto ir 3 straipsnio 5 dalies 1 punkto nuostatomis, Projekte Nr. 5 siūlomas nustatyti teisinis reguliavimas, kuriuo siekiama nuo balandžio 20 d. iki gegužės 31 d. drausti mėgėjų žvejybą Kuršių mariose ir Nemuno deltos regioninio parko vandens telkiniuose, išskyrus polderius, turėtų būti įgyvendinamas poįstatyminiuose teisės aktuose.

Vadovaujantis Mėgėjų žvejybos įstatymo 11 straipsnio 6 dalies 3 punktu, už mėgėjų žvejybos leidimą mokama į valstybės biudžetą teisės aktų nustatyta tvarka finansuoti Aplinkos apsaugos rėmimo programą (toliau - AARP), kai žvejojama valstybiniuose žuvininkystės vandens telkiniuose, į kuriuos neišduoti leidimai naudoti žvejybos plotą. Atsižvelgiant į tai, kad Projekte Nr. 5 numatyta nuo balandžio 20 d. iki gegužės 31 d. drausti žvejoti valstybiniuose vandens telkiniuose, į kuriuos neišduoti leidimai naudoti žvejybos plotą, sumažėtų išduodamų žvejybos leidimų, suteikiančių teisę žvejoti Nemuno deltos regioniniame parke ir Kuršių mariose. Sumažėjus AARP lėšų, skiriamų žuvų ištekliams atkurti ir saugoti, būtų sunkiau užtikrinti gerą žuvų išteklių būklę, todėl siūlytina svarstyti poįstatyminiuose teisės aktuose įgyvendinti mokslinių tyrimų duomenimis pagrįstas alternatyvas, projekto tikslus galinčias pasiekti reglamentavimo priemonės, kurios visiškai neuždraustų mėgėjų žvejybos ir nesustabdytų su ja susijusių paslaugų teikimo, – sumažinti leidžiamų sužvejoti žuvų kiekį, taikyti intensyvesnes žuvų išteklių atkūrimo priemones.

5.2. Projekto Nr. 5 aiškinamajame rašte nurodyta, kad priėmus Mėgėjų žvejybos įstatymo projektą bus teigiama įtaka verslui. Pažymėtina, kad uždraudus mėgėjų žvejybą nuo balandžio 20 d. iki gegužės 31 d., nebūtų tiekiamos su mėgėjų žvejybos organizavimu Nemuno deltoje ir Kuršių mariose susijusios prekės ir teikiamos paslaugos. Prekių ir paslaugų paklausos sumažėjimas regione turėtų neigiamą įtaką verslo sąlygoms, mažintų konkurenciją ir pajamas.

6. Iš esmės pritarti Lietuvos Respublikos mėgėjų žvejybos įstatymo Nr. IX-2389 6 ir 11 straipsnių pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIVP-345 (toliau – Projektas Nr. 6), tačiau pasiūlyti Lietuvos Respublikos Seimui tobulinti Projektą Nr. 6 pagal šias pastabas ir pasiūlymus:

6.1. Projekte Nr. 6 numatyta patikslinti sąvoką „žuvininkystės vandens telkinys“ išbraukiant žodį „žuvininkystės“. Minėta sąvoka vartojama daugelyje Mėgėjų žvejybos įstatymo nuostatų, kurių Mėgėjų žvejybos įstatymo projekte neplanuojama keisti. Vadovaujantis teisėkūros aiškumo

principu, siūlytina atitinkamai tikslinti visas Mėgėjų žvejybos įstatymo nuostatas, kuriose vartojama sąvoka „žuvininkystės vandens telkinys“, arba palikti galiojančią sąvoką nepakeistą.

6.2. Projekto Nr. 6 1 straipsniu keičiamas žuvų išteklių tyrimų atlikimo periodiškumas vandens telkiniuose, į kuriuos išduoti leidimai naudoti žvejybos plotą. Žuvų išteklių tyrimų atlikimo tvarka taip pat nustatyta Mėgėjų žvejybos įstatymo 3 straipsnio 4 dalyje („<...> didesniuose kaip 500 ha žuvininkystės vandens telkiniuose, kuriuose leidžiama užsiimti versline žvejyba, – ne rečiau kaip kas 2 metai <...>“). Atkreiptinas dėmesys, kad su Projektu Nr. 6 susijusiame Projekte Nr. 3 numatyta kitokia žuvų išteklių tyrimų atlikimo tvarka („<...> žuvų išteklių tyrimai Baltijos jūroje ir Kuršių mariose atliekami kiekvienais metais, kituose, didesniuose kaip 200 ha vidaus vandenų telkiniuose, kuriuose leidžiama užsiimti versline žvejyba, – ne rečiau kaip kas 5 metai <...>“). Leidimai naudoti žvejybos plotą išduodami mėgėjų žvejybai organizuoti, žuvų išteklių tyrimus organizuoja žvejybos ploto naudotojas. Siekiant teisėkūros aiškumo, nekartojant tų pačių nuostatų skirtinguose įstatymuose, siūlytina Projekte Nr. 6 pripažinti Mėgėjų žvejybos įstatymo 3 straipsnio 4 dalį netekusia galios, o 10 straipsnyje numatyti pareigą žvejybos plotų naudotojams atlikti žuvų išteklių tyrimus aplinkos ministro nustatyta tvarka.

Siekiant aiškiai nurodyti, kad Mėgėjų žvejybos įstatymo 6 straipsnio 5 dalies nuostata taikoma tik vandens telkiniams, į kuriuos išduoti leidimai naudoti žvejybos plotą, numatyti terminą, nuo kada skaičiuojamas žuvų išteklių tyrimų atlikimo periodiškumas, ir žuvų išteklių tyrimų duomenų pateikimą. Siūlytina minėtą nuostatą formuluoti taip:

„5. Vandens telkiniuose, į kuriuos išduoti leidimai naudoti žvejybos plotą, žuvų išteklių tyrimai atliekami ne rečiau kaip kartą per leidimo naudoti žvejybos plotą galiojimo laikotarpį. Žuvų išteklių tyrimus atliekantys ūkio subjektai šių tyrimų duomenis nustatyta tvarka privalo teikti Aplinkos ministerijai arba jos įgaliotai institucijai. Sprendimas suteikti teisę naudoti žvejybos plotą didesniame kaip 100 ha valstybiniame žuvininkystės vandens telkinyje negali būti priimamas tol, kol tame žuvininkystės vandens telkinyje Aplinkos ministerijos nustatyta tvarka neatlikti žuvų išteklių tyrimai.“

6.3. Projekto Nr. 6 2 straipsnio, kuriuo keičiama Mėgėjų žvejybos įstatymo 11 straipsnio 3 dalis, formuluotė „<...>žvejoti nestandartiniais įrankiais ir būdais, saugomų ir globojamų žuvų rūšių, limituotai žvejybai, lašišų ir šlakų žvejybai paleidžiant žuvis (lašišų ir šlakų žvejybai galima įsigyti tik paros leidimą) <...>“ neaiški, nes žvejyba nestandartiniais įrankiais ir būdais, saugomų ir globojamų žuvų rūšių žvejyba, lašišų ir šlakų žvejyba laikomos limituota žvejyba pagal Mėgėjų žvejybos įstatymo 2 straipsnio 3 dalyje nustatytą limituotos žvejybos apibrėžtį, o Mėgėjų žvejybos įstatymo 11 straipsnio 3 dalis taikoma limituotai žvejybai.

Projektą Nr. 6 2 straipsnyje vartojama formuluotė „paleidžiant žuvis“, todėl aišku, kad nuostata taikoma žvejybos leidimams, kurie nesuteiktų teisės paimti sugautų žuvų. Lašišų ir šlakų migracijai svarbiose upėse migracijos laikotarpiu privaloma turėti žvejybos leidimą limituotai lašišų ir šlakų žvejybai, neatsižvelgiant, kokios žuvys gaudomos, o Projekte Nr. 6 vienintelė alternatyva lašišų ir šlakų žvejybos leidimui paleidžiant žuvis yra leidimas lašišų ir šlakų žvejybai (suteikiantis teisę paimti sugautas žuvis), kurio kainą Projekte Nr. 6 numatyta padidinti 6 kartus (nuo 2,5 iki 15 Eur); tai būtų neproporcingai didelė kaina už žvejybos leidimą, negaudantiems lašišų ir šlakų. Todėl siūlytina taikyti patikslintą formuluotę „paleidžiant šias žuvis“.

Norint nustatyti skirtingas žvejybos leidimų kainas atsižvelgiant į tai, ar žvejybos leidimas suteikia teisę paimti sugautą lašišą ir šlakį, išspręsti neaiškumą dėl sugautų žuvų paleidimo, siūlytina vietoje Projekto Nr. 6 2 straipsnio formuluotės, „<...> žvejoti nestandartiniais įrankiais ir būdais, saugomų ir globojamų žuvų rūšių, limituotai žvejybai, lašišų ir šlakų žvejybai paleidžiant žuvis (lašišų ir šlakų žvejybai galima įsigyti tik paros leidimą) <...>“ Mėgėjų žvejybos įstatymo 11 straipsnio 3 dalyje numatyti, kad ji netaikoma lašišų ir šlakų limituotai žvejybai ir papildyti Projektą Nr. 6 nauja Mėgėjų žvejybos įstatymo 11 straipsnio dalimi nustatant, kiek mokama už vienos paros leidimą vykdyti limituotą lašišų ir šlakų žvejybą „paleidžiant šias žuvis“. Priėmus pasiūlymą, reikėtų patikslinti Mėgėjų žvejybos įstatymo 11 straipsnio 5 dalies nuorodą „šio straipsnio 3 dalyje“ įrašant naujos straipsnio dalies numerį.

6.4. Projekto Nr. 6 2 straipsniu keičiamos Mėgėjų žvejybos įstatymo 11 straipsnio 4 ir 5 dalių nuostatos sudarytų galimybę privačių vandens telkinių savininkams rinkti skirtingo dydžio mokestį už leidimą žvejoti, atsižvelgiant, ar vandens telkinyje vykdoma verslinė žvejyba, būtų panaikintas žvejybos leidimų kainų skirtumas atsižvelgiant, ar vandens telkinyje organizuojama limituota žvejyba.

Limituotą žvejybą privačiuose vandens telkiniuose turi teisę organizuoti vandens telkinių savininkai kaip intensyviai veisiamų žuvų žvejybą. Intensyviai veisiant žuvis, sudaroma galimybė pagerinti žuvų išteklių būklę, o vandens telkinio savininko padidėjusios išlaidos žuvų išteklių atkūrimui ir gera žuvų išteklių būklė pagrindžia didesnes mėgėjų žvejybos leidimų kainas. Verslinės žvejybos terminas privačiuose vandens telkiniuose neapibrėžtas, verslinę žvejybą vandens telkinio savininkas gali vykdyti bet kuriuo metu, teisėtai įsigijęs verslinės žvejybos įrankius. Todėl iš Projekto Nr. 6 nuostatos neaišku, ar skirtingos mėgėjų žvejybos leidimų kainos nustatomos kai verslinė žvejyba vykdoma mėgėjų žvejybos leidimo išdavimo metu, ar tik vandens telkiniuose, kuriuose jų savininkai įgijo teisę vykdyti verslinę žvejybą.

Siūlytina atsisakyti Projekto Nr. 6 2 straipsnio nuostatų, nustatančių skirtingas mėgėjų žvejybos leidimų kainas, atsižvelgiant, ar privačiame vandens telkinyje vykdoma verslinė žvejyba. Turėtų būti sudaryta galimybė rinkti didesnę mokestį už mėgėjų žvejybos leidimus, jei privačiame vandens telkinyje organizuojama limituota (intensyviai veisiamų žuvų) žvejyba, todėl siūlytina palikti Mėgėjų žvejybos įstatymo 11 straipsnio 5 dalies formuluotės dalį „kuriame organizuojama limituota žvejyba“,.

6.5. Projekte Nr. 6 2 straipsniu keičiama Mėgėjų žvejybos įstatymo 11 straipsnio 8 dalis, numatant, kad žvejybos plotų naudotojai ir privačių vandens telkinių savininkai gali nustatyti bet kokią žvejybos leidimų trukmę, o mėgėjų žvejybos leidimų kaina apskaičiuojama pagal žvejybos laikotarpį, „neviršijant šiame straipsnyje nustatyto mokesčio už mėgėjų žvejybos leidimą dydžio už atitinkamą laikotarpį.“

Atkreiptinas dėmesys, kad Projekte Nr. 6 nenustatomos mėgėjų žvejybos leidimų kainos už žvejybą vieną parą privačiuose vandens telkiniuose, kuriuose vykdoma verslinė žvejyba, ir vandens telkiniuose, į kuriuos išduoti leidimai naudoti žvejybos plotą ir neorganizuojama limituota žvejyba; be to, panaikinama Mėgėjų žvejybos įstatymo 11 straipsnio 8 dalies nuostata, kad kitokios galiojimo trukmės mėgėjų žvejybos leidimų kainos apskaičiuojamos pagal vieną parą galiojančių mėgėjų žvejybos leidimų kainas, todėl neaišku, kaip būtų apskaičiuojama žvejybos leidimų kaina „atitinkamam laikotarpiui“. Jei būtų pritarta Projekte Nr. 6 išdėstytam siūlymui suteikti teisę žvejybos plotų naudotojams ir privačių vandens telkinių savininkams išduoti kitokios, nei Mėgėjų žvejybos įstatyme nustatyta, trukmės mėgėjų žvejybos leidimus žvejybai vandens telkiniuose, kuriuose neorganizuojama limituota žvejyba, Projekte Nr. 6 turėtų būti nustatytas mokestis už vieną parą galiojančius mėgėjų žvejybos leidimus, pagal kurio dydį būtų galima apskaičiuoti mokestį už kitokios trukmės mėgėjų žvejybos leidimą. Tačiau atsižvelgiant į tai, kad Mėgėjų žvejybos įstatyme nustatytos trumpiau galiojančių mėgėjų žvejybos leidimų kainos yra santykinai didesnės už ilgiau galiojančių mėgėjų žvejybos leidimų kainas, aritmetiškai padauginus vieną parą galiojančio mėgėjų žvejybos leidimų kainą iš atitinkamo laikotarpio parų skaičiaus ir netaikant kainos sumažinimo koeficiento, tokių mėgėjų žvejybos leidimų kainos būtų visiškai nepatrauklios.

Siūlytina Mėgėjų žvejybos įstatymo 11 straipsnio 8 dalį formuluoti taip:

„8. Žvejybos plotų naudotojai ir privačių žuvininkystės vandens telkinių savininkai turi teisę sumažinti mokestį už mėgėjų žvejybos leidimą arba suteikti nemokamą teisę žvejoti, taip pat suteikti teisę į limituotą žvejybą ilgesniam, negu šiame įstatyme nustatyta, laikotarpiui, neviršydami mokesčio, apskaičiuojamo padauginus šiame straipsnyje nustatytą mokestį už mėgėjų žvejybos leidimą vienai parai iš atitinkamo laikotarpio parų skaičiaus.“

Ministras Pirmininkas

Aplinkos ministras